

White
paper

Noordhoff Uitgevers

Iedereen leert

Hogeschooltaal helpt! – de leereffecten van Hogeschooltaal

Publicatie in het kader van onderzoek naar studie- succes in het hoger onderwijs

Auteurs: Ed en Mart Landman.

Dr. Ed Landman is beleidsadviseur hoger onderwijs en Mart Landman msc is psychometrist.

Samenvatting

De centrale vraag waarop wij antwoord geven is: *Wat is de invloed van gestuurd leren en oefenen met Hogeschooltaal op het resultaat van de (eerste) B2-toets Nederlands in de propedeuse?* Daarbij hebben wij gekeken naar de invloed van de *vooropleiding* en de *gesproken thuistaal* op de resultaten.

Van de onderzoeksgroep (N=13.619) is 48,3% geslaagd voor de eerste toets. Geslaagde studenten hebben ongeveer twee keer zoveel oefeningen gemaakt als studenten die gezakt zijn.

De kans op slagen neemt toe naarmate de studenten meer oefeningen maken. Het verschil in slagingskans tussen studenten die niet leren en oefenen met Hogeschooltaal en studenten die dat wél doen, loopt op van 18% tot 64% geslaagde studenten. Dat is een verhoogde slagingskans van ruim 250%. Intensief leren en oefenen (het maken van meer dan 200 oefeningen) levert het hoogste resultaat.

Wat betreft de invloed van de vooropleiding kunnen we concluderen dat de meeste onvoldoendes vallen bij studenten met de vooropleidingen vmbo (72,3% gezakt) en mbo (66,8% gezakt). Studenten die de havo hebben gedaan, scoren gemiddeld (45,5% gezakt) en studenten met de vooropleiding hbo, vwo of wo halen de minste onvoldoendes (resp. 28,9%, 21,1% en 19%).

Leren en oefenen met Hogeschooltaal levert voor studenten met als vooropleiding vmbo, mbo, hbo, vwo en havo een hogere slagingskans op. Bij studenten met de vooropleiding vwo of wo is dat effect minder sterk.

Wat betreft de invloed van de thuistaal signaleren we dat anderstaligen een iets lagere kans hebben om te slagen. Wel blijkt uit de gegevens van deze groep dat geslaagde studenten meer hebben geoefend dan de studenten die gezakt zijn. Leren en oefenen met Hogeschooltaal levert ook voor anderstaligen een hogere slagingskans op.

Onderzoeksdoelstelling

In ons collectief onderwijsbewustzijn staat met hoofdletters geschreven dat studenten in het hoger onderwijs met een goede taalbeheersing, vooral op het gebied van schrijftaal, succesvoller zijn dan studenten die de schrijfvaardigheden op dat niveau niet beheersen. Recente studies tonen keer op keer aan dat goede schrijfvaardigheden voorwaardelijk zijn voor goede beoordelingen voor beroepsproducten en voor de scriptie. Voor een goede schrijfvaardigheid is taalkennis noodzakelijk en die begint met het beheersen van spelling- en grammaticaregels.

De vraag die wij in dit artikel willen beantwoorden is of zelfstandig leren en oefenen met Hogeschooltaal bijdraagt aan een verbetering van de score voor de toets Nederlands spelling en grammatica. De inzichten die wij door deze analyses krijgen, gebruiken we om de software van Hogeschooltaal steeds slimmer te maken. Zo kunnen we studenten helpen nog persoonlijker en efficiënter te leren en te oefenen met schrijven.

De centrale vraag waarop wij antwoord geven is: *wat is de invloed van gestuurd leren en oefenen met Hogeschooltaal op het resultaat van de (eerste) B2-toets Nederlands in de propedeuse?*

Daarnaast willen we weten wat de invloed van *vooropleiding* en de *gesproken thuistaal* is op de resultaten. Deze centrale vraag beantwoorden we aan de hand van vijf deelvragen:

- 1 Hoe groot is de slagingskans van HO-studenten bij de eerste B2-toets?
- 2 Hoe wordt de slagingskans beïnvloed door te leren/oefenen met Hogeschooltaal?
- 3 Hoe hangt de slagingskans samen met vooropleiding?
- 4 Hoe beïnvloedt de oefenintensiteit de slagingskansen?
- 5 Hoe hangt de slagingskans samen met de gesproken thuistaal?

Voor de analyses gebruiken wij resultaten van de eerste B2-toets onder een steekproef van ruim 13.000 hbo-propedeusestudenten van diverse hogescholen in Nederland in de periode 2016-2018. De studenten hebben toestemming gegeven voor het gebruik van hun resultaten voor de analyse en zij hebben via een vragenlijstje laten weten wat hun thuistaal en vooropleiding is.

De onderzoeksvragen richten zich op de resultaten van de eerste toetsafname van studenten in de propedeuse. Een deel van de studenten heeft vooraf de gelegenheid gekregen om te oefenen met het programma van Hogeschooltaal, meestal tijdens de vakantiemaanden. Een ander deel heeft alleen de toets gemaakt zonder vooraf toegang te krijgen tot het leer- en oefenprogramma.

Resultaten

Deelvraag 1: wat is het gemiddelde slagingspercentage van HO-studenten bij de eerste B2-toets?

- 13.619 studenten hebben de B2-toets voor de eerste keer gemaakt;
- Analyse van de resultaten levert de volgende verdeling op:
 - 6582 studenten zijn geslaagd. (48,3%)¹
 - 7037 studenten zijn niet geslaagd. (51,7%)

Conclusie: 48,3% van de HO-studenten slaagt voor de eerste B2-toets.

¹ De cesuur van deze toets ligt op 80%. Daarbij moet de student voor het onderdeel werkwoordspelling minimaal 80% scoren. De toetsen zijn intern en extern gevalideerd en bestaan uit 80 vragen. Voor vragen over de toetsmatrijs en de verantwoording kunt u contact opnemen met de helpdesk van Hogeschooltaal.

Deelvraag 2: Hoe wordt de slagingskans beïnvloed door te leren/ oefenen met Hogeschooltaal?

Voor het beantwoorden van deze vraag hebben wij gekozen voor een steekproef die bestaat uit studenten van scholen verspreid over het land.

Enkele afdelingen van Avans Hogeschool, Windesheim en Hogeschool Rotterdam maken gebruik van losse toetslicenties. Met een toetslicentie kan de student wel een (summatieve) toets maken, maar heeft hij geen toegang tot de leermodule. We kunnen dus onderscheid maken tussen studenten die niet hebben geleerd of geoefend voor de toets, en studenten die wél de mogelijkheid hebben gehad de theorie te leren en oefeningen te maken.

De gegevens in rij 1 van tabel 1 laten zien dat studenten met alleen een toetslicentie een slagingspercentage hebben van 18%. Studenten die niet oefenden, maar wel toegang hadden tot de theorie, hadden een slagingspercentage van 29%. Het slagingspercentage stijgt naarmate er in de leermodule meer geoefend wordt (van een slagingspercentage van 29% bij het niet maken oefeningen tot een slagingspercentage van 64% na het maken van 200 oefeningen en meer).

	Gepar- ticipieerd	Ge- slaagd	Perce- tage	Werk- woord- spelling	Spelling alge- meen	Zins- struc- tuur	Alge- meen taal- gebruik	Gemid- delde score
Alleen toetslicentie	829	149	18%	75,62	72,81	74,61	79,51	75,76
Volledige licentie: niet geoefend, wel toegang tot theorie	2326	672	29%	74,12	74,81	74,94	78,88	76,95
Volledige licentie: wel geoefend, en toegang tot theorie								
- 1 tot 10 oefeningen	1075	384	36%	75,22	76,52	78,80	80,44	77,87
- 11 tot 50 oefeningen	2092	1019	49%	79,00	79,03	81,62	81,96	80,52
- 51 tot 100 oefeningen	1426	753	53%	80,33	81,33	82,87	83,19	82,05
- 101 tot 200 oefeningen	1306	759	58%	81,76	82,43	84,56	84,40	83,41
- 200 & meer oefeningen	788	504	64%	82,26	83,32	85,76	85,12	84,25
Totaal	9842	4240	43%	77,97	78,46	80,32	81,49	79,68

Tabel 1 De invloed van oefenen op de slagingskans voor de B2-toets

Conclusie: de slagingskans neemt toe naarmate de student meer leert en oefent. Het verschil tussen studenten die niet leren en oefenen met Hogeschooltaal en studenten die dat wel doen, loopt op van 18% tot 64% geslaagden. Dat is een verhoogde slagingskans van ruim 250%. Studenten hebben de hoogste slagingskans als ze én leren en meer dan 200 oefeningen maken.

Deelvraag 3: Hoe hangt de slagingskans samen met vooropleiding?

Vooropleiding	Vragenlijst ingevuld	Aantal geslaagd	Percentage geslaagd
Overig	88	24	27,3%
Vmbo	606	168	27,7%
Mbo	4317	1432	33,2%
Havo	7401	4034	54,5%
Hbo	270	192	71,1%
Vwo	845	667	78,9%
Wo	63	51	81,0%
Totaal	13619	6582	48,3%

Tabel 2 De invloed van vooropleiding op de slagingskans

Conclusie: de meeste onvoldoendes vallen bij studenten met de vooropleiding vmbo (72,3% gezakt) en mbo (66,8% gezakt). Havoërs laten een gemiddelde score zien (45,5% gezakt) en studenten met de vooropleiding hbo, vwo of wo halen de minste onvoldoendes (resp. 28,9%, 21,1% en 19%). De invloed van de vooropleiding van studenten op hun slagingskans is significant.

Deelvraag 4: Hoe beïnvloedt de oefenintensiteit de slagingskans?

Voor deze analyse is de onderzoeksgroep weer ingedeeld naar vooropleiding. Deze vraag kan inzicht geven in het oefengedrag van de studenten per vooropleiding.

Vooropleiding	Aantal gemaakte oefeningen		
	Onder geslaagden	Onder niet-geslaagden	Vershil
overig	123,5	74,3	49,2*
vmbo	128,1	53,4	74,7*
mbo	117,3	60,7	56,6*
havo	66,2	36,0	30,3*
hbo	107,8	47,9	59,9*
vwo	69,2	58,6	10,6
wo	90,1	107,3	-17,2
Totaal	80,9	48,4	32,5*

Tabel 3 Verschillen in gemiddeld aantal gemaakte oefeningen door geslaagde en gezakte studenten, ingedeeld naar vooropleiding. * $p < 0,05$ (significant verschil).

De geslaagde studenten met een vooropleiding vmbo oefenen ongeveer 2,5 keer zoveel als de gezakte studenten; opvallend is dat geslaagde studenten met een vooropleiding wo minder leren en oefenen dan de gezakte studenten. Deze hoogopgeleide groep kan blijkbaar goed inschatten of er nog geoefend moet worden. Maar... de studenten met vooropleiding wo oefenen gemiddeld wel meer dan studenten met vooropleiding havo, hbo of vwo.

Conclusie: leren en oefenen levert voor studenten met vooropleiding vmbo, mbo, hbo, vwo en havo een hogere slagingskans op. Voor studenten die meer dan 200 oefeningen maken, stijgt de slagingskans met 250% ten opzichte van studenten die niet oefenen.

Deelvraag 5: Hoe hangt de slagingskans samen met de gesproken thuistaal?

In het onderzoek hebben studenten aangegeven wat hun gesproken thuistaal is. Vanzelfsprekend is de groep Nederlandssprekende studenten het grootst (88,2%). De overige thuistalen variëren in groeps grootte van 2 tot 251 studenten. In tabel 4 tonen wij de resultaten van de studenten afgezet tegen de opgegeven thuistaal. De geringe steekproefgrootte van de afzonderlijke thuistalen laat het niet toe betrouwbare uitspraken over afzonderlijke thuistalen te doen.

Thuistaal	Aantal studenten		
	vragenlijst ingevuld	geslaagd	percentage geslaagd
Ambonees Maleis	6	3	50%
Anders	139	69	50%
Arabisch	104	30	29%
Berbers/Tamazight	61	29	48%
Bosnisch	19	7	37%
Bulgaars	4	3	75%
Chinees, Jinyu	4	2	50%
Chinees, Mandarijn	47	19	40%
Chinees, Min Nan	2	2	100%
Chinees, Wu	4	2	50%
Chinees, Yue	8	7	88%
Duits	57	25	44%
Engels	61	20	33%
Frans	24	10	42%
Gujarati	1	1	100%
Hindi	29	15	52%
Indonesisch	41	24	59%
Italiaans	2	2	100%
Japans	1	0	0%
Javaans	7	1	14%
Kabuverdianu	12	5	42%
Kroatisch	6	4	67%
Macedonisch	2	2	100%
Marokkaans Arabisch	140	50	36%
Montenegrijns	2	1	50%
Nederlands	12078	5966	49%
Noordelijk Koerdisch	6	2	33%
Oekraïens	5	2	40%
Papiamentu	160	43	27%
Pools	39	23	59%
Portugees	30	11	37%
Russisch	23	13	57%
Sarnami Hindostani	35	15	43%
Servisch	12	6	50%
Slowaaks	3	2	67%
Spaans	88	26	30%
Sranan Tongo	38	12	32%
Tamil	12	2	17%
Tarifit	2	1	50%
Tsjechisch	2	1	50%
Turks	251	103	41%
Urdu	19	6	32%
Vietnamees	17	11	65%
Westelijk Jiddisch	0	0	
Westelijk Perzisch	13	4	31%
Totaal	13619	6582	48%

Tabel 4 – Percentage geslaagden per thuistaal

Het is echter wel mogelijk om een analyse te maken van de verschillen in resultaat tussen de twee hoofdgroepen van Nederlandssprekenden en anderstaligen:

Thuis taal	Aantal studenten			Toetsscores					Aantal gemaakte oefeningen		
	Vragenlijst ingevuld	Aantal geslaagd	Percentage geslaagd	Werkwoordspelling	Spelling algemeen	Zinsstructuur	Algemeentaalgebruik	Gemiddeld	Onder geslaagden	Onder niet-geslaagden	Verskil
Nederlands	12078	5966	49%	79,6	79,6	82,2	82,4	81,0	78	46	32*
Andere taal	1541	616	40%	77,5	76,7	78,3	78,3	77,4	106	62	43*
Scoreverschil				2,1*	3,0*	3,8*	4,1*	3,5*			

Tabel 5 *Verskil in slagingskans en aantal oefeningen gelet op thuis taal. * $p < 0,05$ (significant verschil).*

Conclusies:

Over de invloed van de specifieke thuis talen op de slagingskans is vanwege de geringe steekproefgroottes per taal geen betrouwbare uitspraak te doen.

Wél kunnen we aantonen dat studenten die thuis Nederlands spreken gemiddeld een hogere slagingskans hebben dan anderstaligen. Ook kunnen we met zekerheid stellen dat anderstalige geslaagden meer hebben geoefend dan anderstalige studenten die niet geslaagd zijn.

Extra: zijn er verschillen in slagingspercentages tussen hogescholen?

Ten slotte tonen wij u de slagingspercentages per school vanaf de start van het schooljaar 2017–2018. Niet alle scholen voor hoger onderwijs zijn in deze lijst opgenomen. Er zijn scholen met afwijkende berekeningen of scholen waar maatwerkttoetsen worden afgenomen die niet vergelijkbaar zijn met de B2-toets van Hogeschooltaal.

School	Percentage geslaagd
Avans Hogeschool	44%
Aeres Hogeschool Dronten	43%
Fontys	64%
Haagse Hogeschool	45%
HAN	56%
Hanzehogeschool	61%
HAS Hogeschool	36%
HKU	43%
Hogeschool Utrecht	57%
Hogeschool van Amsterdam	31%
InHolland	54%
Hogeschool Leiden	54%
NHTV	46%
Polytechnic Suriname	25%
Hogeschool Rotterdam	41%
Unasat Suriname	27%
Van Hall Instituut	28%
Windesheim	47%
Zuyd	65%
Totaal gemiddeld	52%

Eerste toetspoging – Gemiddelde resultaten B2

Breda 15 april 2018

Relevante bronnen over toetsing in het hoger onderwijs

Berkel, H. van, Bax, A., & Joosten-ten Brinke, D. (2014). *Toetsen in het hoger onderwijs*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Bijkerk, L. (2015). *Basis Kwalificatie Examinering in het hoger beroepsonderwijs*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

HVO-raad, vereniging van hogescholen (2012). *Vreemde ogen dwingen. Eindrapport commissie externe validering examenkwaliteit hoger beroepsonderwijs*. Den Haag.

Landman, E. W. M. (2018). *De algoritmekaart spelling helpt dyslectici*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Ministerie van ocv (2014). *Nut en waarde van toetsing in het funderend onderwijs*.

Universiteit Utrecht (2017). *Toetsing*. Verkregen op 10 januari, 2017, via <https://toetsing.sites.uu.nl/modules/cesuur/cesuur-theorie/>

Ministerie van ocv (2009). *Referentiekader taal en rekenen. De referentieniveaus*. Enschede.

Peters, E., & Houtven, T. van (2010). *Taalbeleid in het hoger onderwijs: de hype voorbij?* Den Haag: Acco Leuven.

Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren (2015). *Vaart met taalvaardigheid. Nederland in het hoger onderwijs*. Nederlandse Taalunie: Den Haag.

Wet Referentieniveaus Nederlandse taal en rekenen. Staatsblad, 28 mei 2010.

www.hogeschooltaal.nl